

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	v upravnosti prejemam:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četrt leta	5:50
na mesec	2—	na mesec	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vratajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Posredovalni uradi.

Deželnim odbor kranjski razpošilja potom okrajnih glavarstev pozive na občinska predstojništva, da nstanove občinske posredovalne urade.

»Slovenec« je že pred nekaj tedni ekomptiral deželni zakon z dne 27. septembra 1911 št. 45 d. z. kot veliko socijalno delo S. L. S.

Če v tem stadiju izpolnimo svojo dolžnost, da izrečemo svoje mnenje o tem zakonu in če se to mnenje ne bo povsem strinjalo s »Slovencem«, moramo biti pripravljeni, da se nam bo očitalo, da nimamo smisla za socijalno delo, smo ozkozrni, starokopitni, očitali se nam bodo morda celo malenkostni in stanovski oziri.

Ker pa je stvar velikega važnosti, prevzamemo nase ta riziko.

Stari Savigny je tožil, da našas nima smisla in talenta za legistarsko delo, kaj bi bil mož rekel, ko bi bil doživel to fabrikacijo zakonov en masse, kakršno si privoči zadnja leta kranjski deželni odbor, fabrikacija skozi katero se vije, kakor rdeča nit strankarska tendenca, pri kateri pa ima sicer glavno zaslugo — pisalni stroj. Zakon take vrste je tudi zidan z dne 21. septembra 1911, s katerim se ustanavlja občinski posredovalni uradi.

Naj se nas ne razume napačno. Mi nismo nasprotniki posredovalnih uradov, mi priznamo, da je to institucija, ki zna in mora ljudstvu koristiti, če se izvrši v primernem času, resno in previdno. Proti temu pa smo, da se tako resno vprašanje hoče rešiti, s tako vihrovstjo, nedoslednostjo in površnostjo, kakršna se zreli iz navedenega zakona in zoper to smo, da se institucija zlorablja v strankarske namene.

»Slovenec« pravi, da bodo posredovalni uradi omejili pravdarsko strast našega ljudstva. Saneta simpatična. Pravdarska strast je holen, kakor alkoholizem, igra, verski fanatizem in druge bolezni. Take bolezni leči izključno le prostota, ki zelo počasi prodira v mase. Rojen pravdar se bo posredovalnemu uradu izognil na miljo daleč. On hoče pravdo in sicer pravdo, ki kaj stane: priti mora komisija na dvovprežnih vozech, izvedenci in odvetniki najmanj iz Ljubljane.

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Tretja knjiga.

(Dalje.)

»Sicer pa nimam pravice do nagrade zmagovalca. Vaša sulica me je pahnila iz stremen — moja vas ni omajala. Vašega poraza, če se sime tako imenovati, je v resnicu krit leva konj.«

»Poskusiva lahko drugič, kadar bova imela enake konje,« je rekel še vedno nevoljni Montreal.

»Čuvaj me tega majka božja,« je vzkliknil Adrian s tako pobožno resnobo, da so se vsi smeiali in tudi Montreal.

»Gospod di Castello,« je rekel, »za to vladljnost ostanem vaš dolžnik. Če pa hočete, da vam bom vedno hvalezen, dovolite, da pošljem po svojega bojnega konja in dajte mi priliko, da popravim svojo čast. Na svojem bojnem konju ali na konju, ki je vašemu enak, ubramim to sotesko sam proti celiemu vašemu spremstvu in stavim na to vse, kar imam, zemljo, grad, zlato, meč in ostroge.«

Vsek rojen pravdar je namreč do sodbe priprisan, da bo stroške plačal njegov nasprotnik. Naivno je misliti, da bodo posredovalni uradi preprečili le eno tako pravdo.

Po deželnem zakonu imajo posredovalni uradi sodelovati: 1. pri poravnavi o denarnih terjatvah in o pravicah do premičnin;

2. o sporih o določitvi in popravi mej nepremičnih posestev, ali o zemljiških služnostih;

3. o sporih o služnostih stanovanja, in

4. o sporih zaradi posesti (§ 11). Sodbe ne morejo nikdar izreči.

Ti uradi ne morejo siliti strank, da bi se udeležile razprav, vendar pa imajo po § 16 pravico, kaznovati istotako stranko z globo od pol krone do 5 K, če stranka ni dan pred razpravo naznanila, da je ne bo.

Ta določba je nepotrebna, kajti, če vabljena stranka ne pride, moralo bi se uradu zadostovati za konstatiranje, da je poravnava ostala brezuspešna; pri naših političnih razmerah pa bo postala ta določba pravbi za izostale stranke, kadar te niso istega političnega prepričanja kakor zaupniki.

Razum tega imajo posredovalni uradi sodelovati pri tožbah zaradi žaljene časti (§ 28).

Po našem mnenju bodo posredovalni uradi dobili posla le v občinah, ki so oddaljene od okrajnih sodišč, torej v izključno kmetskih občinah. In tem se z določitvijo § 11 nalaga preveliko breme.

Kajti pravilno zabeležiti poravnano o določitvi meje pri nepremičninah o služnostih, ali v sporih zaradi posesti, ni tako enostavna stvar, kajti si domišljajo zakonodajalci kranjskega deželnega zborna. Za pravilen zapis take poravnave je potreba precej inteligence, vaje, zmožnosti do preciznega izraževanja in orientiranja v terenu. Vsa čast našim kmetskim županom ali zaupnikom, ali bojimo se, da tega ne bodo zmogli pri najboljši volji, to je posel, katerega bi z mirno vestjo ne zaupali niti župnikom in kaplanom. Če pa je taka poravnava zapisana nejasno in pomajkljivo, postane kmalu Pandorina škatljka, ki roditi nebroj pravd.

Posel posredovalnih uradov spaša v justično stroku. Justica je že nad pol stoletja ločena od uprave. In danes, ko se najvišji državni dostenjanstveniki stresajo na celiem životu, če zakašča kak strakin mogotec na

Na srečo za Adriana in še predno je ta mogel odgovoriti se je z vnuco oglasil Riccardo Annibaldi. »Gospod vitez! Jaz imam seboj dva v turnirju enako izvezban konja; izberi med njima in dovoli, da zastopam rimske viteze proti francoskim. Tu je moj zalog.«

»Gospod,« je odgovoril Montreal s slabo prikrito radostjo, »tvoja ponudba kaže tako hrabregu in plemenitega duha, da bi bilo zame sramotno, če bi jo odklonil. Sprejem tvoj zalog in katerega svojih konj završeš, tistega pošli v božjem imenu sem in pustiva besediščje pred dejanji.«

Adrian se je zmanj trudil, da bi preprečil ponovitev bojne igre. Annibaldi je bil razkačen in z ozirom na njegovo veliko veljavbo bi Adrian ne bil politično ravnal, če bi ga bil s strogo prepovedjo razobil. Nevoljno je Colonna dovolil boj. Pripeljana sta bila Annibaldijeva konja, oba močna in velike vrednosti. Montreal, prisiljen, da storii izberi, je vladljuno vzel manj odličnega konja.

Annibaldi je bil kmalu pripravljen za borbo in Adrian je dal trobenča znamenje. Rimljani je bil po velikosti Montrealu skoro enak, a dasi za več let mlajši, je v oklopku bil skoraj tudi enakega obrazu. Na prvi pogled se je zdelo, da sta si nova nasprotnika bolj ravnavredna kakor prejšnja, toda Montreal se je zdaj na

Izhaja vsak dan svečar izvenčni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petorostopni petti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Upravnemu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznomačna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istobne vposlatave naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

Slovenski Narod velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—	celo leto	K 28—
pol leta	13—	pol leta	13—
četrt leta	6:50	četrt leta	6:50
na mesec	2:30	na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto . . . . .

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto . . . . .

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnici ali znamka. Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

V tem tiči sistem, gospodje moji in namen, sistem, ki pričenja pri sodnem praktikantu, da, že pri pisarniškem pomočniku in jenja, kakor hčem še izvajati, pri vrhovnem sodišču, sistem, ki slovenskega kandidata za sodno službo v primeri z objektivno enako kvalificiranim nemškim kandidatom že v naprej predstavi kot manj vrednega. Nemški pravni praktikant ve pri svojem vstopu v sodno službo, da je namenjen za vsa boljša in višja mesta, on je lahko prepričan, da nosi — sit venia verbo — maršalsko palico v tornistru, to je, da je namenjen doseči tudi najvišjo stopnjo sodne karijere. Dočim njegov slovenski kolega prav takisto ve, da gledajo že njegov vstop v sodno službo z nepriznanim očmi, da ga je neprrijetno občutijo, da bodo tudi vse storili, da bi mu kolikor mogoče ogrenili korakanje po sodni poti z raznimi skanami, s preobremenjenjem z delom, s poverjenjem manj važnih referatov, ne nazaduje z neupravičenim preteriranjem, on ve, da se bo vse storilo, da bi se ga že kot praktikanta ali avskultanta iznebili in končno, da bo, ako je še toliko uspobljen, kot skromen sodnik na deželi, zaključil svojo sodno karijero, kajti do sodnih služb v mestih, zlasti na Stajerskem in Koroškem naših sodnikov ali sploh ne pripačajo, ali pa le izjemoma, s tem ravno hoče dokazati, da naši sodniki nimajo pravice do tega. (Medklici. Klici: Prav res, dobro!) Kako je sistem na delu pri višjem deželnem sodišču in pri vrhovnem sodišču obseg graškega nadodišča obsega krownine Kranjsko, Koroško in Stajersko, tedaj ozemlje, ki prebiva na njem, temeljem uradne statistike (klic nemškega poslance: dve tretjini Nemcev) kaj še, 975.328 Slovenec poleg 1.200.480 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev, na Kranjskem 475.302 Slovenca poleg 28.177 Nemcev. Clovek bi mislil, da se bo v tem sorazmerju določil tudi ključ za pri nadodišču v Gradeu določeno število višjih sodnih svetnikov. Kaj še! V tem pogledu sploh ni nobenega ključa, ker seスマfra graško nadodišču za izključno domeno sodnikov nemške narodnosti. (Burni medklici.) Jaz vam bom vsako trditve dokazal. V dokaz ravno omenjene trditve, naj vam služi dejstvo, da je izmed 13 tam sistemiziranih višjih sodnih svetnikov 12, reci dvajset Nemcev in samo eden, reci eden Slovenec. (Čujte, čujte!) Gospodje se potem ne boste preveč čudili, ako vam razkrijem, da ni pri vrhovnem kot kasacijskem sodišču iz graškega okrožja niti enega svetnika slovenske narodnosti in še nikdar, od kar obstoji ta najvišji tribunal, nobeden tja ni bil imenovan. (Poslane Wastian: »Pa znajo vendar slovensko.«) Gospod kolega, poslane Verstovšek vam je na izgledih pojasnil, kako znajo nekateri gospodje pri vrhovnem sodišču slovensko. Toda v tem slučaju na to ne pride. Nemci zahajajo na Češkem nacionalnih sodnikov in justični minister je to zahajevanje pripravljal za upravičenom. To je upravičena in naša zahajevanje po sodnikih slovenske narodnosti tudi pri najvišjem sodnem dvoru. (Živahnih medklici.)

de: Das Recht hat die merkwürdige Eigenschaft, dass man es mitunter behalten kann, ohne es zu haben.

Govor državnega poslance dr. Ravnharja

v seji poslanske zbornice 7. t. m.

(Po stenogr. zapisniku).

(Dalje.)

Toda sedaj k stvari.

Okrožje graškega nadodišča obsega krownine Kranjsko, Koroško in Stajersko, tedaj ozemlje, ki prebiva na njem, temeljem uradne statistike (klic nemškega poslance: dve tretjini Nemcev) kaj še, 975.328 Slovenec poleg 1.200.480 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravnovesje, zlasti ako uradno štatiščko nekoliko popravimo z ozirom na dejanske razinore. V podrobnejšem je na Stajerskem 409.531 Slovenec poleg 902.343 Nemcev, na Koroškem 90.435 Slovenec poleg 269.960 Nemcev. Držimo si torej, gospod tovariš, precej ravn

sodišča v Mariboru 183.899 Slovenscev poleg 40.052 Nemcev. Na vseh teh zbornih sodiščih so predsedniki in odnosno podpredsedniki, kjer ti obstoje, Nemec, so in so vedno bili.

Nič bolje pa ni v zadnjem času na Kranjcem. Tako smo imeli na okrožnem sodišču v Rudolfovem do zadnjega časa predsednike, ki so se pristevali Slovencem, seveda jake zmernim Slovencem, kakor se pri nas visokim gospodom drugače ne spodbobi. Že pred letom dni je predsednik Slovenec, mimogrede omenjeno, izbornen pravnik, ki se je bil izkazal tudi kot pravniški pisatelj, stopil v pokoj. Na njegovo mesto smo dobili Nemca, sicer res da zmernega Nemca, toda prišli smo ob svojo posest. Ta udarec s pestjo imamo zahvaliti prav pravosodnega ministra; zakaj v tem slučaju je bilo celo više deželno sodišče toliko objektivno, da je poleg Nemca, seveda primo loco, predlagalo secundo loco slovenskega sodnika. Prijetilo se pa je, da je priamo loco predlagani nemški kandidat umaknil svojo kompetenco. Človek bi sedaj mislil, da bo vsled tega secundo loco predlagani Slovenec eo ipso in ipso iure pomaknjen na prvo mesto stavljenega predloga. Toda kaj napravi gospod pravosodni minister, ki v enomer poudarja, da se hoče držati stavljenih predlogov: imenuje, odnosno pusti imenovati kandidata, ki niti ni v terno predlogu, ki pa je, kakor povedano — Nemec. Žaljenje je bilo pač nameravano! (Klici ogrečenja med slovanski poslanci.)

Pa pride še boljše. V Ljubljani, stolnem mestu Kranjske, kjer se nahaja deblo Slovenstva — deželnemu sodišču pripada 326.841 Slovencev in le 8855 Nemcov — smo imeli predsednika Slovenca, dočim je bil in je še za 2-6% Nemcov, da se zanje varuje polna ravnočravnost, podpredsednik Nemec. Predsednik je bil menda leta 1909. že nameraval iti v pokoj. Justična uprava je bila v veliki zadregi, ker ni še imela »pripavnega« kandidata na razpolago. Pripraven je toliko kakor »nemščic«. Določeni prestolonaslednik je bil še leta 1907 imenovan za višjega deželnega svetnika v Gradeu; po dobrem letu ga niso mogli napraviti kar za predsednika, naj za božjo voljo odneha od svoje namere, stopiti v pokoj in da bi tej prošnji dali več poudarka, so mu obljubili letne nagrade gotovih 2000 kron. (Čujte, čujte!) Gospod predsednik ne bodi len, je udaril v roko, bil bi tudi nespameten, ako bi ne, in je počkal do zrelosti izvoljenega kandidata. Tega so potem napravili še bolj kvalificiranega za novo mesto s tem, da so ga menda začetkom leta 1910 imenovali za dvornega svetnika. In zakaj? Ker je temu kandidatu pravosodnega ministra ostal jako nevaren konkuren v prej imenovanem predsedniku okrožnega sodišča v Rudolfovem. Tega kot po letih in tudi po činovnem razredu starejšega niso mogli prezreti, zlasti še, ker je bil izbornen jurist, se je tudi kot predsednik izkazal vsestransko za najsposenejšega in mu sploh niso mogli priti z najmanjšim očitkom. V Gradeu so mu na merodajnem mestu tudi zagotovili mesto v Ljubljani. Pa kaj na pravi dunajski justični uprava. Svojega kandidata napravi za dvornega svetnika, spravi v peti člancovni razred in na ta način pred predsedniku okrožnega sodišča v Rudolfovem, ki je bil le v šestem činovnem razredu. (Ogorčeni medklaci.) Po tem zavitem in zelo komplikiranem načinu (Posl. dr. Rybar: Pa nikakor več nenavad nem načinu) smo dobili sedanjega predsednika Nemca. In ako je ta gospod pri tem celo mogel preskočiti po letih in činovnem redu starejšega podpredsednika Nemca, kako vestnega in temeljitega uradnika in sodnika, tedaj se je splošno smatralo, da hočejo za Ljubljano imeti predsednika, ki mu je nemški Volksrat pripisoval posebno kvalifikacijo v nacionalem oziru.

Nemški račun se je tudi ujemal. Kakor sem že enkrat s tega mesta imel priliko razpravljati, je dvorni svetnik Elsner kmalu po svojem nastopu nas osrečil z jezikovnimi nadredbami, ki so slovom odgovoroma njega ekselencie pravosodnega ministra v seji dne 23. oktobra na mojo tozadaveno interpelacijo baje vsebovale besedilo, da se morajo sodni uradniki v zadevah notranje službe, kakor pri službenem predstavljanju, službenem javljanju in podobnih prilikah, posluževati izključno le nemškega kot jezika notranje službe. (Poslanec Held: To hoče zakon!) Nohen zakon, kakor vam hočem razložiti. (Daleje orihodnje.)

Občni zbor „Gospodarskega naprednega društva za šentjakobskega okraj“.

V gostilni pri Rastobarju na Karlovski cesti se je vršil včeraj pooldne občni zbor »Gospodarskega

naprednega društva za šentjakobskega okraj«, ki je bil nonavdno in goščevalno obiskan in ki se ga je udeležil na povabilo tudi gospod Šupan.

Kot predsednikov namestnik je otvoril občni zbor g. Bergant s ponadrom ter se je spominjal umrlih članov gg. Arnošta Windischerja in Rudolfa Bonderja, katerih spomin je počastil občni zbor s tem, da so se člani dvignili s sedežev.

Nato je prečital tajnik, g. Rode zapisnik zadnjega občnega zборa, ki je bil odobren ter podal sliko življenja delovanja v preteklem letu od zadnjega občnega zboru, ki se je vršil 17. maja l. l. in ki se je vršil pod vtiskom ravnokar izvršenih občinskih volitev, pri katerih je dosegla napredna stranka absolutno večino, pri katerih pa je prišlo v občinski svet, toda že prihaja sovražni preročki in oznanje, da bodo ustavili vsako redno delo v občinskem svetu samo zato, ker se jim ne izpolni vsaka srčna kaprica. — Društvo je prosilo med drugim za

Napravo dohodov h Gruberjevem prekopu,

z ozirom na kako morebitno nesrečo in zaradi pranja. To prošnjo je občinski svetnik g. Likozar ponovil v občinskem odboru in je z njim tudi prodrl. Društvo je presilo nujno za napravo javnega stranišča na desnem bregu prekopa, za kanalizacijo Privoza, za trotoar v Florianski ulici in na Starem trgu, za napeljavo vodovoda po Orlovi ulici, za prehod čez zavrnico pri domobranski vojašnici. Odkar deluje občinski svet je društvo doseglo že dve stvari samo stvar glede prehoda čez zavrnico je padla v vodo. Projekt glede

Vodovoda na Barje

se bo kmalu uresničil, kakor se žije iz zanesljivega vira. Poslanec dr. Ravnhar je dosegel za Barjane državno podporo po lanskem povodnjem.

Društvo je priredilo IV. šentjakobskega semenj, priateljski sestank za Barjane, koline, Miklavžev večer in zabavni predpustni večer, za kateri imajo mnogo zasluga rodoljubne šentjakobske gospode in gospodine. Za Miklavžev večer je zlasti omeniti kot dobrotnico go. župan g. dr. Tavčarjevo, ki je darovala knjižice »Nasdecas.«

G. tržni nadzornik Ribnikar je predaval v šoli na Barje o mlekarstvu, živinoreji in prvi pomoči pri živini. Društvo je pošiljalo in poslala napredne časopise na Barje in drugam in je služilo prebivalstvu s svojo knjižnico. Delovanje društva se je raztezalo tudi na obe deželno zborški volitvi, na državnozborške volitve in na volitve v trg. in občini Škofja Loka. Razveljavljenje doželnih nožborskih mandatov gg. Reisnerja in Ribnikarja bomo pa kvitirali s tem, da bosta dobila kandidata vrihodnjčki pri nas še več glasov. Društvo je čestito župannu ob njegovih 60letnici in povodom njegove potrdite za župana ter se udeležilo tudi sestanka v čast župana v Narodnem domu.

Proti političnemu bojkotu klerikalcev bomo pozvali izvrševalni odbor naše stranke, da naj vsak slučaj naznani ministrstvu. — Protidruštva proti lepkatom v vsemenskih barvah je imel uspeh. Predsednik g. dr. Lavš je bil prestavljen tekom leta v Split, blagajnik g. Kopitar pa se je presebil v Rožno dolino. Obema izreka občni zbor najtostejo zahvalo.

Društvo šteje danes 204 člana, ter je naraslo za 92 članov. Društvena knjižnica šteje danes okoli 900 vezanih in nad 200 nevezanih knjig ter se razposoji na teden po kakim 400 knjig.

Blagajnik g. Verbič poroča, nato obširno o b'agajniškem stanju, ki izkazuje 425 K 36 v preostanku knjižnice pa je vredna 1950 K, nakar se vrše volitve, pri katerih so bili izvoljeni v odbor slednje gospodje: g. Bergant, posestnik; Anton Likozar, nadučitelj; Josip Slanc, uradni sluga; Matija Rode, uradnik; Peter Šterk, trgovec; Fran Vrabič, trgovec; Anton Strlekar, tiskarski vodja; Ivan Urbančič, kovački mojster; Fran Martinec, tesarski mojster in Alojzij Račič, nadučitelj v p., za namestnike gg.: Fran Babič, trgovec; Fran Mole, pekovski mojster; Rudolf Skulj, gostilničar; Vid Bratuh, starinar in Oroslav Zidanšek, knjigovodja, za preglednike pa gg.: Alojzij Jesenko, trgovec; Fran Švigelj, mag. komisar in Hinko Frantz, tovarš.

Pri nato slednje slučajnostih da predsednikov namestnik g. Bergant besedo

Županu dr. Ivanu Tavčarju.

Cenjeni! Že prej, predno sem bil izvoljan za župana ljubljanskega, sem obljubil, da bom ostal v načrtu, da se mi stiku s gospodarskimi društvami in se bom osrial, kolikor mi je to mogoče, na ahiž želje. Hvalosten sem vam, da ste me opozorili na vaš danšči občni zbor s posebnim dopisom in vam na tem res zelo lepo občnem zboru prav toplo pozdravljam. Jasno ostati z gospodarskimi društvami v načrtu, da se mi stiku in poslužiti vaše želje za vaših skodel. Pred vsemi pa vrnim odbor valgega društva, da sklicev v kratkem

Javni shod,

da bodo naši poslanci na tem shodu poročali o svojem delovanju v deželnem zboru. K tej moji prošnji me sili mnogo okoliščin zlasti pa, ker

naša vlada zelo čudno postopa glede vprašanja, kdaj naj se razpišejo nove deželnozborške volitve za Ljubljano.

Namesto odstopivšega poslancev, bivšega deželnega glavarja Sukljetra je vlada odredila volitve že za četrtek, to pa očvidno zato, da bi načrto - napredna stranka in samostojni kmetje ne imeli časa pripraviti se na volitve.

Pri nas v Ljubljani je S. L. Š. z vporabo skrajne nepravičnosti ugubila dva navredna mandata, s tem pa ni ta stranka morda zadela onih devet gospodov, ki sta izgubila mandata, marveč ljubljanske volilce, ki imajo popolnoma isto pravico, imeli v deželnem zboru svoje zastopnike, kakor Belokranjec. Razveljavljenje mandatov je bila silovitost, ki kaj slabo pristoja stranki, ki se baha s svojo močjo in pametjo. Vsak pamezen politik mora vendar uvideti, da imajo

Iljubljanski volilci isto pravico imeti svoje zastopnike v deželnem zboru, kakor drugi prebivalci dežele. Zato pa imamo tudi mi

Pravico zahtevati od vlade,

da naj postopa na obe strani enako in nepristransko. Da povemo to svojo zahtevo vladi, je treba javnih shodov! Zahtevati moramo od vlade, da razpiše tudi

Volitve za Ljubljano

In ne čaka morda do jeseni, da zahtevljene volitve v prilog ali na žilje te ali one stranke. Mi moramo zahtevati od vlade, da v politiki odpravi

Preziranje,

katerega smo se moralni v zadnjem času navaditi. (Pritrjevanje.)

Shodi pa so potrebeni tudi zaradi tega, da se informirajo volilci, kako je

Postopanje v mestnem svetu.

Ko sem sprejel županstvo, sem imel občutek, da župan ljubljanski bitti ni nebeska stvar in sem prepričan, da bom v teku teh 3 let izobil mnogo na svoji populariteti. (Živahno ugovarjanje.) To je jasno, da mora župan ljubljanski zgubiti mnogo, ker ne more ustreči vsem željam prebivalstva in niti ne željam lastne stranke. Mnogo je zahtev, sredstva pa niso tako, da bi bilo mogoče vse napraviti. V tem okrajtu pa se je že zgodilo nekaj. Dobili ste novo šolo in, kar je pravzaprav samo bila nujna potreba, dobili sta vodovod v Orlovo ulico. Moj princip je, da bom skušal prebivalstvu v teh majhnih stvareh ustreči, gleda velikih vorašanj pa je treba temeljito prendrati, ker si ne smemo prikriti, da

Finančni položaj mesta

ni posebno ugoden in da je težko izhvatiti, ne da bi se povlaže občinske doklade. (Splošno odobravanje.) V tem oziru prosim za potrpljenje. Kar se da doseči, bom skušal izvesti, posliti shodov, da nam je treba, da se bavimo z našimi

Nasprotinci.

Jaz stojim na stališču, da mora ljubljanski župan v današnjih časih voditi posle tako, da prepreči, da bi

Občinski svet zopet razpuščen.

(Viharno odobravanje.) Ko sem prevzel županstvo, sem sam sebi zaprisegel, da bom vodil svoje posle tako, da se nove volitve

ne bodo vrile zopet pod vladnim komisarjem.

Pri novih volitvah mora biti gospodar v mestni hiši od mečanstva izvoljen župan, in temu hočem posvetiti vso svojo posornost. (Viharno pritrjevanje.)

Spo pa naši nasprotinci taki, da žele drugo. V mestnem svetu nastopajo nekateri člani S. L. Š. z neko otročjo razberljivostjo in zlobnostjo, ki jasno kaže njih namen. Toda ta razberljivost me ne bo ugnala. Če gotovi gospodarjo nočjo drugega, kakor nagajati in hujkat, mi ne ostane drugo orčilo, kakor da jih poklicam v red. Po mojem prepravljanju in boljšem, da so pravljave take, kakor jih vodim sedaj, kakor pa da bi jim

dal je najmanjši povod, da se približuje svojemu cilju, ker bi v vsakem drugem slučaju še mnogo hujje raznajali in bi se končno zdelo vladil, da se mesto ne more samo upravljiti ter bi občinski svet zopet raspustila in poslala na

Magistrat vladnega komisarja.

K temu jaz ne bom dal prilike in zato vas pozivjam, da sodite moje postopanje pravično in ne tako, kakor je to storil pred kratkim neki list, češ, da sem proti zastopnikom kateresko stranke, ki je zastopana v občinskem svetu premilostljiv in predober. Moja vodilna misel ostane, da

občinski svet ne sme biti razpuščen. (Viharno odobravanje.)

Da pa izvemo vse natančnejše o delovanju v deželnem zboru, pa je neobhodno potrebno, da daste poslancem priliko poročati vam na javnem shodu. (Pritrjevanje.)

Končno opozarja predsednikov namestnik g. Bergant na nastopanje klerikalcev pred poldrugim letom, ko so kričali, da so nerednosti v mestnem gospodarstvu, ko so govorili celo o deprivacijah, kar pa se je izkazalo pod komisarjem kot podlo obrekovanje. Pribiti je to treba, da se razkrinka ta stranka in da jo vidimo v vsi negoti. Že leli so neredi in deprivacij, toda nih upanje jim je splavalo po vodi. Na drugi strani pa klerikale tudi nikdar ne marajo priznati, če je storil napredni občinski svet kaj dobrega in koristnega. Le enslučnaj navedem. Zadnji občinski svet se je potrudil, da je dosegel državno obrtno šolo, ki je največje važnosti za vse slovenske dežele. Ker pa je to storila napredna stranka, ne da dežel obnove podporo. Končno pozivlja g. Bergant, k nadaljnemu vztrajnemu delu v začetni smeri ter zaključi nato ta zelo lepno uspeli občni zbor.

Društveniki in gosti so priredili nato odhajajčemu županu g. dr. Ivanu Tavčarju prirčne ovajice, zavedajoč se, da imajo v županu pravega začasnika pravic in interesov mesta Ljubljane, pravice in poslošnosti.

Ironija na Hrvaskem.

Zagreb, 10. marca.

Listi od sobote prinašajo povodom

200letnice sprejetja pragmatične sankcije

od strani stanov in zastopnikov hrvaškega kraljestva slavnostne članke, ki se obširno bavijo, s tem historičnim dejstvom in naglašajo, da Hrvatva svoje

suverene pravice, voliti svojega kralja neodvisno od Ogrske, ni pustilo nikdar in oči in da si je to pravico ohranilo do danes. Zlasti uporabljajo listi, da nagodbota z Ogrsko ni nikdar razveljavila pragmatične sankcije in da Hrvatva ni nikdar prenhalo varovati in zastopati te svoje pravice.

Obenem priobčujejo list

bene dame žalili zato, ker je njen mož politik. Mogoče je to samo pri »Slovenecu«, ki stoji pod škofovim nadzorstvom in posebnim cerkevnim cenzornim odborom.

+ Zgradba belokranjske železnice se začne v ponedeljek dne 18. t. m. Ta dan bo v Novem mestu slavnostno zasajena prva lopata v zemljo. Na to slavnost pridejo seveda zastopniki deželne vlade in avtonomnih korporacij, pričakujejo pa tudi, da pride železniški minister baron Förster.

+ Iz ljudskošolske službe, Provizorični učitelji na Plani Pavel Podobnikar je imenovan za učitelja in voditelja na dvorazrednici v Rovtih, provizorična učiteljica v Dobrovi G. Ušeničnik pa je imenovana za učiteljico - voditeljico na enorazrednici v Peči v kamniškem okraju.

- Ljubljanski župan gosp. dr. Ivan Tavčar je v spremstvu gosp. okrajnega šolskega nadzornika Maijera nadzoroval danes dopoldne prvo mestno deško šolo v Komenskega ulici. Učiteljski zbor je sprejel gosp. župana v zbornici, kjer ga je nagovoril in pozdravil s primernimi besedami gosp. nadučitelj J. Dimnik. Gospod župan se je na pozdrav prijavno zahvalil ter izjavil, da bo imelo učiteljstvo v njem vedno blagohotnega in naklonjenega predstojnika in zacetnika. Nato si je ogledal bogato zbirko učil, vse tri knjižice, telovadnico, tri učne sobe, pisarno in šolski vrt. O uredbi šole se je gosp. župan prav pohvalno izrazil. Ko se je še informiral o eventualnih željah gosp. nadzornika in šolskega voditelja v prid šoli ter obljubil, da bo prav rad vsaki pomanjkljivosti vstrebel, se je prijazno poslovil od šolskega voditelja ter se odpeljal z gosp. nadzornikom na II. mestno šolo.

- Naš listek. Tekom tega tedna zanesemu v podlistku priobčevati roman, ki spada med najznamenitejša in najzanimivejša dela slavnega francoskega pisatelja Maupassanta. V romanu »Bel-Ami« slika Guy de Maupassant pariško življenje novega časa. Ta roman je na slovenski jezik preložil gosp. Oton Župančič. Prepričani smo, da bodo prijatelji našege lista s posebnim veseljem in užitkom čitali ta roman.

- Od upravnega sodišča. Pred zavrnim sodiščem se bodo vršile sledete obraznave: dne 15. marca obraznava Ciril-Metodove družbe v Ljubljani proti ministru za javna dela zaradi kompetence za izdajo stavbnega dovoljenja, dne 22. marca dr. F. Eger in tovarisi v Ljubljani, tvrdki Friderik Homann v Radovljici in J. Gontini v Ljubljani proti ministrstvu za notranja dela zaradi povrnitve zavarovalnih prenajm in dne 23. marca Josip Lavrenčič v Ljubljani proti vzkleni komisiji za osebno dohodnino zaradi osebne dohodninske davke.

- Umrl je v Ljubljani, Kramovska ulica št. 6 g. Matevž Černe, izvošček in posestnik. P. v. m.! Zarocil se je g. Škarek z gd. Anico Vintarjevo iz Straže.

Županu gosp. Klepu se je v dopisu iz Bele Krajine, ki ga je priobčil naš list, pomotoma zgodila krivica. Župan gosp. Klepec ni samo za občino, tako zasluzen mož, nego tudi zvest pristaš neodvisne kmečke stranke.

Zahvala. Cesarski Rudolfa vojsko društvo v Kamniku se iskreno zahvaljujeta vsem prijateljem obeh društv za preplačilo vstopne k predpustni veselicu, dalje p. n. občinstvu iz Kamnika in okolice za tako mnogoštevilno udelčbo veselice in vsem, ki so dejansko pripomogli k tako dobremu gmotnemu uspehu veselice. Čisti dobiček 200 K gre v dobrodelne namene obeh društv. V Kamniku, dne 9. marca 1912. — Veselični odbor.

Blejski grad — prodan. Blejski grad z vsemi v njemu pripadajočimi posestvi je kupil poseben konsorcij, ki mu stoji na celu Anglobanka, za 600.000 K. Konsorcij ustanovi s pomočjo Anglobanke akcijsko družbo, ki namerava pod gradom sezidati velik moderen hotel.

Lov za tatom. Ko je šel v soboto skoli pol 8. zvečer gostilničar Alojzij Semič na Dunajski cesti št. 21 iz žganjetoča v pritlično stanovanje po drobiž, je opazil na tleh ležati črn svinčnik. Ker on takih svinčnikov spletlo nima, se mu je to zdela zagonetka. Ko se pripongne in pobere svinčnik, je opazil pod posteljo ležati nekega človeka. Naglo je skočil k vratom, jih zaklenil, potem pa pokličal iz žganjarije goste, da so se napravili na lov za tatom. Oborožili so se s sekiro ter pogumno nastopili pred vratom. Tu so zagnali vrišč in zahetali tatu ven. »Te že imamo, saj te imamo, kar ven pojdi,« so bili bojni klici pogumnih možakarjev. Ker le ni bilo ne duha ne sluga, so šli v sobo, in oj čudo! Žive duše ni bilo najti tam. Ko so si celo pozicijo načineno ogledali, so opazili, da je med vriščem tat odnesel pete pri oknu, ki vodi na dvorišče. Kakor se je dogonal, je nepoklicani gost tudi tam prisel v stanovanje in sicer je ubil pri

oknu šipo, ter potem od zunetraj odpr okno in šel v sobo. K sreči je Semčiščat še pravočasno opazil, kajti, ko bi ne bil šel sam v sobo po drobiž, bi mu ga bil odnesel na pod posteljo skriti »pasazira«.

S ceste. V soboto popoldne je peljal po Dunajski cesti z avtomobilom šofer Fran Dolinšek in proti železniškem prelazu pustil vozilo voditi na avtomobilu se nahajajoči Karolini Klopčavarjevi, katera pa vožnje ni vešča. Ko pridirja do prelaza, je šla čez cesto Kuharica Marija Klumetzkyjeva, katero je Klopčavarjeva z avtomobilom zadela, jo podrla na tla in se je ta pri tem na levi nogi znatno telesno poškodovala. — Minuli teden je neki hlapec na Starem trgu brez vsakega povoda tako z roko po glavi udaril 8letnega šolskega učenca Frančiška Mališa, da ga je telesno poškodoval. — V soboto popoldne je po Bleiweisovi cesti pridirjal neki osedlan konj, kateri bi bil kmalu podrl neko šolarje, ako bi se mu ta ne bila še pravočasno umaknila. Konja je potem ustavil pred jahalnicno tamoznjo sluga in ga izročil gospodarju nazaj. — Pes je popadel v soboto na Bleiweisovi cesti Ivana Acceta, pečarja iz Gline, ko se je peljal z biciklom in ga podrl na tla. Acceto se je pri padeju poškodoval na desni nogi in roki. Lastnik psa je znan.

Roparski napad. V soboto je v neki gostilni na Marije Teresije cesti popival rešetar Fran Arko iz Vinice ter potem zašel v neko kavarno. Tam se je sešel s tremi neznanimi gosti, kateri so ga izvabili v Mestni log. Prišelši do Doberletove šupe, so se ga dejansko lotili ter zahtevali od njega denar, katerega so tudi dobili v znesku 50 K, potem pa pobegnili proti mestu. Ko je po pobegu lopov ležal v jarku in klical na pomoč, je to čul poliejski stražnik in takoj prihitel na lice mesta. Po ovadbi je stražnik s svojim tovarjem z zločincema nekaj časa sledil, a naposled izgubil vsako sled. Poliejski urad je ukrenil vse potrebno in še isti dan se je posrečilo arretirati. Ti so: ključavnarski pomočnik Alojzij Štrukelj roj. 1887. v Ljubljani, strojniki Jakob Kotnik, roj. 1886. v Borovnici in čevljar Jakob Zobarič, roj. 1893. v Novi vasi pri Krškem. Natančneje poročamo o ti izrednosti prihodnjie.

Aretirana je bila v soboto Vida Ileršičeva, roj. 1894. v Zapužah ter pristojna v Zgornjo Šiško. Navedenka je prišla minuti teden k neki kuharici ter se ji predstavila za sestrično. Kuharico je znala navrhanka takoj premotiti, da si je smela ogledati stanovanje ter pri tem ukradla neko siliko. Dognalo se je, da je navedenka tudi po trgovinah jemala blago na tuja imena. Sumi se pa tudi, da je navedenka pokradla v zadnjem času blago z mlekarskih vozičkov in se je tudi dobilo pri nji nekaj tega blaga, za katero trdi, da je kupila od neke neznanje ženske, česar pa ne more dokazati. Oddali so jo sodišču.

Prijeta sta bila v soboto Vida 1892. v Velikem gradu pri Ogulinu rojeni delavec Jožef Perušič in 1891. v Konjskem brdu rojeni ter v Peruš pri Gospicu pristojni delavec Ivan Rukavina. Prvega preganja sodišče v poliejski tiralici zaradi težke telesne poškodbe, drugega pa zaradi goljufije. Oba so izročili sodišču.

Delavsko gibanje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 180 Macedoncev in 40 Hrvatov, v Budimpešto pa 280 laških delavev. — V nedeljo se je odpeljalo v Ameriko 30 Macedoncev in 40 Hrvatov, iz Amerike pa prišlo pa 139 Hrvatov in 37 Slovencev.

Izgubila je ga. Neti Narodoslovaska zlato podolgasto iglo z rubinom in brillantom. — Delavka Marija Jordanova je izgubila denarico z manjšo vsoto denarja. — Šivila gd. Ivanka Bizjakova je izgubila zlat madjalon z dvema slikama.

V kavarni »Central« danes zvečer in prihodnje dni koncert dunajske damske elitne godbe.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek, se igra velezaniva angleška komedija »Mala harfenistka« (za nepar abonent). To je 45. predstava za neparabonente, s katero tudi poteče abonement za nepar sedeže. — V četrtek se radi koncerta Glasbene Matice sploh ne igra. — V petek melodijožna in velezavarna opereta »Dijak prosjak«, v soboto izvirna Ethbina Kristiana drama »Tovarna«.

Slovenko gledališče. V soboto zvečer so dali prvič v sezoni priljubljeno in melodijožno opereto »Dijak prosjak«. Millöcker je reprezentant klasične dunajske operete, polna ogaja in razkošnega razpoloženja, zato ni čuda, da je opereta tudi letos izborna ugajala slovenskemu občinstvu. Kolikor se spominjam, so jo dali pred leti ponajveč z opernimi močmi v glavnih vlogah, letos so zasedle iste načni priljubljeni operetni pevci in pevke. Opereta zahteva v

prvi vrsti veseloga, temperamentnega razpoloženja in v tem oziru so naši predstavljalcji vsak po svoje bili kosi danialogi. — V prvi vrsti je gospa Föedtranspergo v nevskem in igralskem oziru jako krasno nastopila v vlogi Bronislave in je žela za to buren aplavz. Bila je izvzvana tudi pri odprtih scenih skupaj z gosp. Illiečcem, ki se je istotako z vso umetniško vervo vživel v svojo vlogo. Góðna. Thalerjeva je briljirala v vlogi Lavre, kjer je našla obilo prilike, da je s temperamentnim petjem in igro veskozi ostala na višku večera. Živahn se razvija gdéna. Danilova in je vredna glede tega nastopa vse pohvale. Z lepim nastopom se je istotako odlikovala gospa Bukškova, ki je v par scenah presenetljivo in lepo podala svojo vlogo. Gospod Pavhe je bil zlasti v igralskem oziru na svojem mestu in je tudi njegov kuplet izvalen burem aplavz. Sploh je ves ensemble nastopil z vnečno in vidnim veseljem za to klasično opereto, zlasti so se lepo podali v skupno sliko gospodje Horsky, Plut, Drenovec, Štrukelj in še drugi, ki so priponomli k lepemu večeru, kakor jih slovenska opereta letos ne steje preobpol. Z zborom hodimo usmiljeni in mu ne smemo prehudo v zlo štetni enega, sicer dosti hudega konflikta z gosp. kapelnikom in orkestrom. Opereta je bila dobro vprizorjena, samo kostumi poljskih plemičev so bili hudo — revni in v zadnjem dejaju je treba hvaležnemu poslušalem zelo, zelo mnogo iluzije. Ponavljali so to opereto v nedeljo zvečer in je bilo gledališč obakrat polno zadovoljega občinstva. — V nedeljo popoldne (10. marca) so igrali »Mala harfenistka«, ki jo je spisal Monetton Hoffe. Režijo je vodil gosp. Hinko Nučič. Igrica se plete v Londonu v sedanjem času. Avtor jo je nazval komedijo, dasi je vmes na moč solzivih in sentimentalnih dialogov, ki niti od daleč ne diše po komediji. Dejanje teče po šablioni in pogreša izvirnosti. Gosp. Verovšek je bil prav dober, enako gg. Nučič, Danilo, Šimáček, Bukšek itd. Gospa Štrilova je bila kako okusno kostumirana in v svoji kratki vlogi dobra. Gdēna. Wintrova, ki je imela v igriki dosti posla, je ugajala. Zlasti mestoma je bila prav prisrčna v Ljubljici. Morda bi bila vsa stvar boljša, če bi se strinili gospodje igralci v celotenjšo ubranost. Miljé bi bil s tem odločneje začrtan in intimnost skromnega in tihega dejanja bi se reprezentirala lepše.

Telefonska in brzojavna poročila.

Volilna borba v Beli Krajini.

Črnometlji, 10. marca. Deželni glavar dr. Šusteršič in poslanec dr. Korošec zborujeta ob maloštevilni udeležbi v senci orožniških bajonetov in pri zaprtih durih. Samo strogi klerikalni pristaši imajo pristop. Naši niso pustili na shod.

Črnometlji, 10. marca. Na našem javnem ljudskem shodu do 400 kmeterov. Predsedoval kmet Matija Mavšar iz Sel. Govorila drž. poslanec dr. Ravnhar in prof. Reisner. Navdušenje za Mazelleto velikansko.

Semič, 10. marca. Poslanec Jarc sklical shod pod milim nebom. Dvesto kmetov. Za predsednika izvoljen neodvisen kmet Ougulin. Jarc se umaknil v župnišče. Govoril ob velikem navdušenju Ivan Pucelj iz Vel. Lašč.

Dragatuš, 10. marca. Na Vinici in v Dragatušu zborovala kandidat Mazelle in Ivan Rus iz Loškega potoka. V Dragatušu tabor 500 kmeterov z navdušenjem vzprejel kandidaturo Mazelleto.

Metlika, 10. marca. Kmetje v Podzemlju na shodu Lampetu niso pustili govoriti, ker ni hotel priupustiti, da bi se volil predsednik shoda. Na shodu je govoril potem Ribnikar. V Gribljah je hotel govoriti kandidat Dermastija. Kmetje so ga pozdravili s piščalkami in krovjimi zvonci. Komisar shod razpustil. Tudi v Krvavčjem vrhu Lampe ni govoril.

Metlika, 10. m. Današnji volilni shod neodvisnega kandidata Mazelleto je krasno uspel. Zbral se je v čitalniški dvorani nad 250 zavednih kmetovalcev-vojnikov, ki so z živim zanimanjem sledili izvajanjem glavnega gospodnika deželnega odbornika dr. Trillerja ter so potem z velikanskim navdušenjem vsprejeli soglasno kandidaturo domaćina Mazelleto. Govorita tudi predsednik Fleischman in domaćin Makar. — Pozneje se je vršil v konsumu Dermastijev shod, katerega je počastil sam deželni glavar dr. Šusteršič s popolnim neuspocom. Živela

Budimpešta 11. marca. Ban Cuvaj je prispel danes sem in podal ministru predsedniku Khuenu demisijo. Ta demisija je zgolj formalnost, ker je običaj, da poda tudi hrvaški ban svojo demisijo če demisijonira ogrski ministri predsednik. Cesar demisije ne bo vsprejel.

nemahljivo zvestobo svojemu neodvisnemu rojaku Mazelletu. Govorila deželni odbornik dr. Triller in Makar. Tudi v naši zatirani občini upamo na lep uspeh.

Demisija vojnega ministra.

Praga, 11. marca. »Prager Tagblatt« poroča iz Dunaja, da se govori v političnih krogih, da je vojni minister Anffenberg podal v svoji sobotni avdijenci cesarju svojo demisijo. Kot njegov naslednik pride baje v poštev prvi sekcijski šef v vojnem ministrstvu fzm. pl. Krobatin.

Budimpešta, 11. marca. Vesti, da je vojni minister Anffenberg demisijo.

Berlin, 11. marca. »Vossische Zeitung« poroča iz Budimpešte, da je imela sobotna avdijenca vojnega ministra dalekoščen pomen. Vojni minister je baje cesarja naprosli za dovoljenje izločiti iz brambne reforme dveletno službo in pridržati triletno službo. Nadalje je prosil cesarja da svoječasne sklepne ministriške svetov, da naj stroški armade v 5 letih ne presegajo

300 milijonov kron,

reusumira, tako da bi bilo mogoče izdati za vojaštvo v 5 letih še več.

Vladar je te zahteve gladko odklonil, nakar je zaprosil vojni minister Auffenberg za demisijo. Cesar se v tem vprašanju še ni odločil.

Dunaj, 11. marca. Velika pozornost vzbuja dejstvo, da se je odpeljal predsednik pisarne v vojnem ministrstvu Boog na Brionske otoke, da poroča prestolonasledniku,

Dunaj, 11. marca. Cesarec je sprejel včeraj ministrskega predsednika. Stürghka in nato zunanjega ministra Berchtolda v posebni avdijenci.

Dunaj, 11. marca. Velika pozornost vzbuja dejstvo, da se je odpeljal predsednik pisarne v vojnem ministrstvu Boog na Brionske otoke, da poroča prestolonasledniku,

Dunaj, 11. marca. Cesarec je sprejel včeraj ministrskega predsednika. Stürghka in nato zunanjega ministra Berchtolda v posebni avdijenci.

Dunaj, 11. marca. Budimpeštanški listi napadajo vohemetsko vojnega ministra Auffenbergga ter piše »Peter Lloyd« leta 1905., ki je bila ogrska kriza na vrhuncu in do bil on brigadir, izdelal memorandum, ki nasvetuje, da naj vojna uprava

z vojaško silo zasede Ogrsko

in zatre opozicionalno gibanje. Danes dementira bivši vojni minister baron Pittreich v »Fremdenblattu« to vest.

Razpust čeških klerikalcev.

Praga, 11. marca. Razkol med češkimi krščanskimi socijalci, ki ga je bilo opažati že več mesecev, je privedel do novega razdora. V dvorani svetovno

Društvena naznanila.

Naprednega političnega in izobraževalnega društva za kranjski občni zbor bo v nedeljo, dne 17. t. m. ob 10. dopoldne v restavraciji »Novi svet« na Marije Terezije šteti št. 11 z naslednjim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev novega odbora. 6. Raznoterotski. Člani in sodeljenci se vabijo na polnočetvorno udeležbo. — Odbor.

50letnica društva zdravnikov na Kranjskem. Z ozirom na kongres za higieno in ljudsko zdravje v Petrogradu, ki se ga udeleži tudi nekateri slovenski zdravniki, je društvo zdravnikov na Kranjskem v svoji zadnji seji sklenilo, da proslavi svojo 50letnico dne 25. julija t. l. Društvo se nadaja, da ga bodo pri tej prilici počastili zastopniki bratih zdravniških društev, gospode kolege na deželi pa prosi odbor, da bi cepenjenje, ki se po navadi vrši v juniju, tako razvrstili, da bodo omenjeni dan lahko pohiteli v Ljubljano. — Društvo zdravnikov na Kranjskem je kakor znano najstarejše dejelno zdravniško društvo v Avstriji poleg društva zdravnikov na Dunaju pa najstarejše avstrijsko zdravniško društvo sploh. Z dr. Löschner-Maderjevo ustanovo še bolj pa s sv. jim vodovskim in sirotinskim pokojninskim zakladom postalo je važen socialni faktor za kranjske zdravnike. K slavnostnemu zborovanju, h kateremu se povabijo zastopniki oblastev, bo pristop občinstvu prost.

Olepševalnega društva Dol. Logatec izvanredni občni zbor se vrši v pondeljek 18. t. m. v hotelu Kramar.

Gasilno društvo v Rečici pri Bledu ima svoj II. občni zbor v nedeljo, dne 17. marca ob 4. dopoldne v prostorijah restavracije »Mangart« na R.čici.

Slovensko akad. društvo »Ilirija« v Pragi. II. redni občni zbor se vrši dne 12. t. m. ob 8. zvečer v prostorjih Narodnega doma na Král. Vojnovrdech. Slovenski gostje dobrodošli!

Razne stvari.

Mlada mati. Linec, 9. marca. V St. Petru je porodila neka enajstletna deklica živo, dobro razvito dete ženskega spola. Mlada mati noče povesti, kdo da je oče.

Četr milijona kron zarustil dilaškemu društvu. Ruski inženir Protopobov je zapustil kot nekdanji član dilaškega društva »Rheo-Palatia« četr milijona rubljev.

Urednik ponesrečil v Rudniku. Mor. Ostrava, 9. marca. Odgovorni urednik nekega češkega rudarskega lista, Jožef Winkler, ki je obenem tudi ruder, se je ponesrečil v rovu. Dvigalo ga je stisnilo, da je umrl. Zapušča vodo s petimi otroki.

Oče Macochov od žalosti umrl. Piotrkov, 9. marca. Ko je oče patra Macocha 70letni starec Pavel Macoch, stanočič v vasi Lipisa, izvedel o obsođbi svojega sina, ga je od žalosti kap zadela.

Celo rodbinu umoril Varšava, 9. marca. V mestecu Floresta v Besarabiji je bila celo rodbina nekega kmetovalca na najgroznejši način umorjena. S pomočjo policijskega psa iz Odese se je posrečilo zaslediti, da je morilec kmet Wowiensky. Priznal, da je umor izvršil iz maščevanja.

Voda nemških društev proti nenavnosti — svinjar. Berolin, 9. marca. Tu so aretilari voditelja nemških društev proti nenavnosti, pastorja Viljema Henniga, ki je hotel zlorabititi nekega dečka. Obdolžen je še pet enakih slučajev. Pač lepa nemška kultura!

Bokserska tekma končala s utri. Pariz, 9. marca. Včeraj zvezter se je vršila v Montmartru bokserska tekma med dvema profesionistoma, med Angležem Everdenom in Francozom Bellijem. Pri davanju nastopu je Bellij postal slab in se začel opotekati proti sodniku. Everden mu je sledil in ga je z vso silo udaril pod brado. Bellij se je zgrudil nezavesten. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je čez par ur umrl.

Velik vrom. Budimpešta, 9. marca. Danes ponoči so vromili pri juvelirju I. Wirth in sin, ki ima svojo trgovino na najbolj obljudenem cesti, ter ukradli briljantov za 80.000 kron. Zločinci so vromili v klet, predali strop ter prišli tako v trgovino. Ukradli so edinljive briljante. Zlate in srebrne dragocnosti, ki so bile v prodajalni, so ostale nedotaknjene. Policia zasleduje vromilce.

Goljufiv bankir. Lvov, 9. mar. Že več dni pogrešajo eksporterja in bankirja Hechta. Na škodo raznih bančnih zavodov in privatnikov je poneveril več nego 400.000 kron. Eden izmed njegovih žrtv, lekarji Braunstein, ki je vsled manipulacij Hechto-

vih izgubil vse svoje premoženje, se je s ciankalijem zastrupil.

Naslednji triolitanski vojno. Inomost, 10. marca. Iz Innichena poročajo: Nedaleč od tirolske državne meje leži italijanska opčina Sabbada ali Pladen. V tej vasi se je bil pred par dnevi dogodil grozen prizor. Sin stare matere se je vrnil z bojišča. Mati ga je iskreno pozdravila ter objela. Ogrjen je bil v suknjo in je prosil mater, naj mu je sleče. In šele tedaj je mati zapazila, da je sin izgubil obe roki. Od groze se je mati zgrudila ter umrla v par sekundah. Zadela jo je srčna kap.

Požari. Rim, 8. marca. Že tri dni je rafinerija za žveplo tvrdke Trevella v Cataniji v ognju. Požarne brambe iz Messine in Caltanissette, kakor tudi ženjske čete pomagajo pri gašenju. Reševalna akcija je vsled žvepljenih parov, ki pokrivajo okolico, zelo otežčena. Ker je tovarna blizu železniške postaje, je tudi postaja tako pokrita z žvepičnim dimom, da potnikov ne morejo vedopati in izstopati iz vlaka. Ocenijo dozdaj na tri milijone kron. — Rim, 8. marca. »Corriere d' Italia« poroča iz Carigrada: Včeraj je zgorelo skladišče stavbnega materiala, ki je namenjen za zgradbo novega veka - ministritva. Škoda znaša 900.000 lir. Skladišče ni bilo zavarovano in so ga zgradili italijanski inženirji. Nekateri pravijo, da se gre za protiitalijansko demonstracijo.

Naprednjaki,
spominjajte se pri vsaki priliki
„Narodnega sklada“
in nabirajte prispevke za nj!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemček.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 8. marca: Marija Klopčič, čevljarjeva žena, 56 let, Konjušna ulica 13. — Karel Stoy, c. k. računski stotnik, 50 let, Poljanska cesta 22a. — Jožeta Milavec, pomožna usmiljenka, 23 let, Rad cesta 11. — Ljudmila Pokorn, z. sebnica, 28 let, Gosposka ulica 3.

Dne 9. marca: Elizabeta Merzlak, pomožna usmiljenka, 23 let, Radečkega cesta 11.

Četr milijona kron zarustil dilaškemu društvu. Ruski inženir Protopobov je zapustil kot nekdanji član dilaškega društva »Rheo-Palatia« četr milijona rubljev.

Urednik ponesrečil v Rudniku. Mor. Ostrava, 9. marca. Odgovorni urednik nekega češkega rudarskega lista, Jožef Winkler, ki je obenem tudi ruder, se je ponesrečil v rovu. Dvigalo ga je stisnilo, da je umrl. Zapušča vodo s petimi otroki.

Oče Macochov od žalosti umrl. Piotrkov, 9. marca. Ko je oče patra Macocha 70letni starec Pavel Macoch, stanočič v vasi Lipisa, izvedel o obsođbi svojega sina, ga je od žalosti kap zadela.

Celo rodbinu umoril Varšava, 9. marca. V mestecu Floresta v Besarabiji je bila celo rodbina nekega kmetovalca na najgroznejši način umorjena. S pomočjo policijskega psa iz Odese se je posrečilo zaslediti, da je morilec kmet Wowiensky. Priznal, da je umor izvršil iz maščevanja.

Voda nemških društev proti nenavnosti — svinjar. Berolin, 9. marca. Tu so aretilari voditelja nemških društev proti nenavnosti, pastorja Viljema Henniga, ki je hotel zlorabititi nekega dečka. Obdolžen je še pet enakih slučajev. Pač lepa nemška kultura!

Bokserska tekma končala s utri. Pariz, 9. marca. Včeraj zvezter se je vršila v Montmartru bokserska tekma med dvema profesionistoma, med Angležem Everdenom in Francozom Bellijem. Pri davanju nastopu je Bellij postal slab in se začel opotekati proti sodniku. Everden mu je sledil in ga je z vso silo udaril pod brado. Bellij se je zgrudil nezavesten. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je čez par ur umrl.

Velik vrom. Budimpešta, 9. marca. Danes ponoči so vromili pri juvelirju I. Wirth in sin, ki ima svojo trgovino na najbolj obljudenem cesti, ter ukradli briljantov za 80.000 kron. Zločinci so vromili v klet, predali strop ter prišli tako v trgovino. Ukradli so edinljive briljante. Zlate in srebrne dragocnosti, ki so bile v prodajalni, so ostale nedotaknjene. Policia zasleduje vromilce.

Goljufiv bankir. Lvov, 9. mar. Že več dni pogrešajo eksporterja in bankirja Hechta. Na škodo raznih bančnih zavodov in privatnikov je poneveril več nego 400.000 kron. Eden izmed njegovih žrtv, lekarji Braunstein, ki je vsled manipulacij Hechto-

vih izgubil vse svoje premoženje, se je s ciankalijem zastrupil.

Naslednji triolitanski vojno. Inomost, 10. marca. Iz Innichena poročajo: Nedaleč od tirolske državne meje leži italijanska opčina Sabbada ali Pladen. V tej vasi se je bil pred par dnevi dogodil grozen prizor. Sin stare matere se je vrnil z bojišča. Mati ga je iskreno pozdravila ter objela.

Ogrjen je bil v suknjo in je prosil mater, naj mu je sleče. In šele tedaj je mati zapazila, da je sin izgubil obe roki. Od groze se je mati zgrudila ter umrla v par sekundah. Zadela jo je srčna kap.

Zdane cene v Budimpešti.

Dne 11. marca: 1912.

Torčini.

Pšenica za april 1912 za 50 kg 11-16

Pšenica za oktober 1912 za 50 kg 1-92

Rž za aprill 1912 za 50 kg 10-23

Oves za april 1912 za 50 kg 10-04

Oves za oktober 1912 za 50 kg 5-36

Koruza za maj 1912 za 50 kg 8-78

Koruza za julij 1912 za 50 kg 8-69

Vino nad morjem 300-2 Srednji vrčni lik 20-70 mm

Čas Stanje Tempat. Vetrovi Nebo

opazovanja barometra v mm

9. 2. pop. 744-9 11-5 sl. jug jasno

9. zv. 736-2 5-4 sl. izah "

10. 7. zj. 737-2 0-2 sl. svah. oblaci.

2. pop. 736-3 10-0 sl. izahz. dež

9. zv. 735-0 7-7 sl. zah "

11. 7. zj. 731-2 5-5 sl. svah. sk. oblaci.

Srednja predvračajna temperatura 5-4° norm 25° in včerajšna 60°, norm 27°, Padavina v 24 urah 0-0 mm in 20 mm

Globoko užalostenega srca namerjam vsem sorodnikom, prijetjem in znancem brido vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Matevž Cerne

Izvoček in posestnik

vezerjaj v nedeljo, dne 10. marca t. l. ob 11.45 popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 63 letu starosti blaženo zaspal v Gospodu

Poveč dragega rajnika bo v tork, dne 12. marca ob 10. uri popoldne iz hiše žalosti, Krakovska ulica 6, na pokopališče k Sv. Križu

Nepozabnega priporočamo v možitetv in blag spomin.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v Trnovski cerkvi.

V Ljubljani, 11 marca 1912

Zaluteli ostali.

Mesto drugega obvestila.

Marija pl. Justenberg vdovljena in roj. Vošnjak posestnica „Jankomira“

dne 9 marca 1912 ob 11.45 uri popoldne previdena s sv. zakramenti v starosti 82 let mi no v Gospodu zaspala.

Pogreb predlage pokonice se vrši v pondeliek dne 11 marca 1912 ob 8. uri popoldne iz hiše žalosti, Kauč pri Velenju na pokopališče v St. Ili pri Velenju.

CELJE, dne 10. marca 1912.

Kavarna

vse noč

odprta

LEO's
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Ze'eznato kina-vino

lekarnarja

I PICCOLIJA

v LJUBLJANI. Dunajska cesta,

obsegata navedeno množino

želeta v nasprotju z drugimi železnimi kina-vini,

ki obsegajo samo toliko

želeta kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti.

To dokazuje več kemičnih analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. k.

ministrstva notranjih zadev.

Železno vino lekarnarja

Piccolija jači slabokrvne,

nervozne, vsed bolezni osla-

ble osebe, slabe in bolezno

izgleđajoče otroke.

Steklenica s 1. 2. K. 3

steklenica s 6-6 Voznina

in zavojnina prosta.

Učenec

star 16 let, iz bolje družine, zmožen nemščine in slovenščine v govoru in pisavi, odda se v trgovino z mešanim blagom, načrtuje na deželo P. no

Nizke cene!

Novosti suhna za moške in modnega blaga za damske oblike!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & CERKMAN.

Ljubljana,
Stritarjeva ulica 4.
Vsebuc zavarovan.

Ravarna vso noč odprta. Kavarna 'Central' :: Danes in vsak dan ::
koncert
dunajskega damskega elitnega orkestra.
Z velespoštovanjem
Stefan Miholič, kavarnar.

Modistinja ::

Minka Horvat

Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 6

priporoča ceni. damam

vseh vrst slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema vsa
popravila ter jih izvršuje točno
in načeno. Za obilen oblik se priporoča ::

Minka Horvat.

Pozori! Priprava se na nova urejena Pozori!

trgovina čevljev

A. Schweitzer, Ljubljana, Prešernova ulica št. 48.

Popolnoma novo blago iz najboljših tovaren. Čevlji po merti. Popravila po
izmernih cenah. Gumični podpetniki se predajo in pritrjujojo. Izdelovanje
in popravila lovskih in turistovskih čevljev. Pravi amerikanski čevlji
882. Pristne ruske galče po zelo nizki ceni. Telovadni čevlji.

Važno!

Za dlanke posebne nizke cene.

Važno!

**Išče se
strojnik**

K večjemu parnemu stroju, kateri bi
tudi opravljal ključavničarska dela. —
Plača po dogovoru. Ponudbe je nasla-
vljati na Anton Kajlež, parna žaga
in vinska trgovina Kočevje. 912

Včela 854

**sodavičarska obrt
se proda**

zaredi družinskih razmer jako ugodno
in cenó.

Kje, pove upravnštvo »Slov. Naroda«.

Naročajte „Novi jubilejski cenik“ 1887—1912 s koledarjem!

Največja in najbogatejša to-
varniška zaloge prečijskih

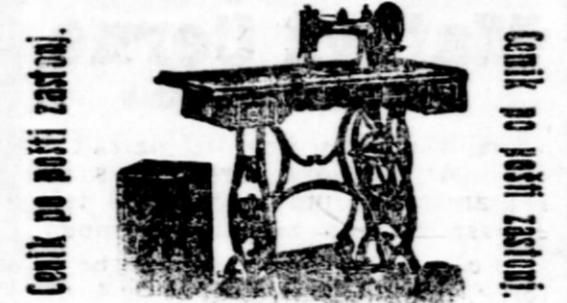
Konkurenčne ure po K 3'50, 4, in 5.

Vijudno vabim na ogled in obisk vsakega, ker mi zaradi cene in kvalitete nič ne more konkurrirati

FR. ČUDEN, LJUBLJANA,

Najboljši Šivalni stroji.

Pouk v vezenju brezplačno.

Koristni, lepi kroji za obleke gratis

pri nakupu Šivalnega stroja.

Edino zastopstvo za celo Kranjsko

„PUCH“ koles.

Fino kolo K 90, finejše K 110,

svetlička K 5, prosti tok K 20.

Vse kolesarske potrebiteljne

po najnižjih cenah.

Novi cenik in lepi plakat gratis je poštni.

Proda se pod Rožnikom

vila št. 264

za 13.000 K. — Več ravnotam.

Priznana špecialiteta

Namočena surova

polenovka

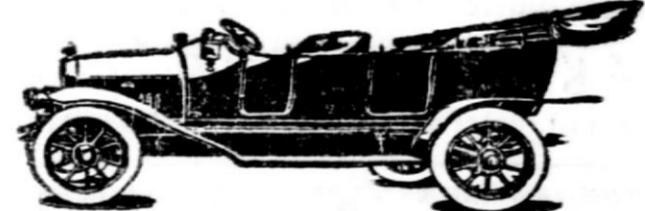
na posebni način pripravljena

in v to porabno olje

692 se debi vedno pri

Josipu Polaku,

trgovcu, Sv. Petra cesta št. 9, Ljubljana.

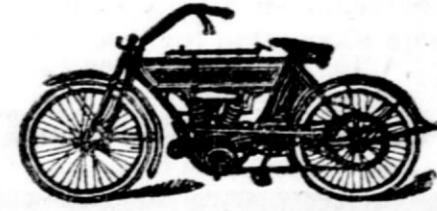
Naznanilo!

Cenjenim športnim krogom, kolesarjem, motoristom, imetnikom avtomobilov, podjetnikom motornih in strojnih obratov, si dovoljujem vladno naznanjati, da smo ustanovili iz moje sedaj obstoječe tvrdke Karel Čamernik, javno družbo, katero bodoemo vodili odslej pod imenom

KAREL ČAMERNIK & Ko.

■ ■ ■ LJUBLJANA, Dunajska cesta 9—12. ■ ■ ■

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avto-
mobili ter vsemi posameznimi deli, avto-
mobilna garaža in mehanična delavnica.

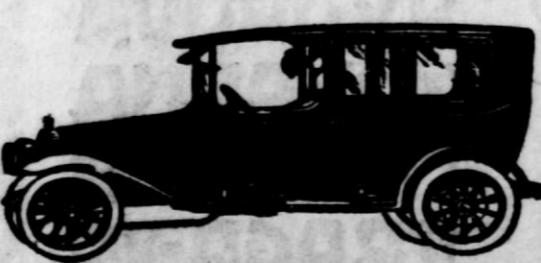
V družbo je stopil gospod Oton Wolf, znani avstrijski avtomobilni dirkač, strokovni učitelj za avtomobilna vozila, dolgoletni prvi monter v oddelku za motorje in automobile pri tvrdki J. Puch, akcijska družba v Gradcu.

Družba bo razpolagala z vozili in blagom le prvovrstnih tovaren, najboljšimi delavskimi močmi tako, da ji bo mogoče vsa izročena dela izvršiti strogo solidno, ceno in odgovarjajoče vsem strokovnim predpisom.

Medtem, ko izrekam najtoplejšo zahvalo za dosedaj in v tako obilni meri izkazano zaupanje, prosim, da p. n. športni krogi to zaupanje preneso tudi na sedanjo tvrdko.

Biležimo z odličnim
spoštovanjem

Karel Čamernik & Ko.

